یادداشت

ای شیعیان زینت ما باشید

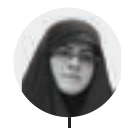

دکتر سیده جمیله هاشم نیا
پژوهشگر دینی

یکی از بزرگ‌ترین نعمت‌های خداوند که کمال لطف و عنایتش را به بندگان خود نمایان می‌سازد، اعطای ستارگان هدایتش به بشریت است؛ همان‌ها که پاک و منزه از هر صفت ناپسند، آراسته به صفات شایسته و ناب انسانی و واسطهٔ فیض الهی‌اند. ایشان که به یاری حق تعالی و انتخاب بهترین روش و منش و رفتار و پرهیز از هرگونه زشتی و پلیدی در زندگی خود به کمال انسانیت دست یافته‌اند، بهترین و پاک‌ترین ظرف برای دریافت برکت‌ها و نعمت‌ها و رحمت‌های الهی و اعطای آن به دیگر مخلوقات به‌ویژه اشرف آن‌ها هستند. این نیک‌سیرتان و پاک‌سرشتان که یا پیامبرانند یا امامان، در حقیقت حجت خداوند روی زمین هستند. واژه «حجت» در لغت عرب به معنای دلیل و برهان و چیزی است که به وسیله آن پیروزی در مقابل خصم حاصل می‌شود. وجود این انسان‌های پاک در میان نوع بشر حاکی از وجود ظرفیت لازم در هر انسانی برای رسیدن به کمال و مدارج والای انسانی است. در حقیقت حضور حجت خدا بر روی زمین در هر عصر و زمانی هم ذاتش دلیل و برهانی است بر وجود استعداد و آمادگی نوع انسان‌ها در رسیدن به کمالات برتر و هم عملش در ارشاد و هدایتگری بشر به نیکوترین مسیر، حجتی است کامل که عذر و بهانهٔ بی‌خبری را از هر بهانه‌جویی می‌گیرد. بر اساس روایتی از امام باقر(ع) زمین تا روز قیامت از حجت خالی نمی‌ماند. (کمال الدین و تمام النعمه، جلد ۱، صفحه ۲۳۳)

در عصر حاضر امام زمان(عج) آن حجت به کمال رسیدهٔ خداوند مهربان است که واسطهٔ رساندن فیض الهی برای تمام بشریت؛ اگرچه به میزان ظرفیت آن‌هاست. آنچه در این مجال بیانش ضروری به نظر می‌رسد آن است که از افسوسی عظیم پرده‌برداری شود و آن غفلت و نبود معرفت و شناخت لازم و کافی از این واسطهٔ بزرگ و عظیم فیض الهی است که به نظر می‌رسد غیبت حضرتش با نبود معرفت و غفلت بشریت رابطهٔ دو سویه دارد؛ یعنی نبود معرفت لازم نسبت به حضرت(عج) و غفلت بشر از ایشان و بروز نیافتن تمایل و استعداد به ظهور حضرت سبب طولانی شدن غیبت امام(عج) شده و از طرفی نیز غیبت طولانی ایشان سبب غفلت و ناامیدی عده‌ای دیگر، که البته این هر دو سو با بیداری و روشنگری و کسب آمادگی بشر برای ظهور حضرتش رفع شدنی خواهد بود. آنگاه که شیعیان همراه با دعای قلبی خود برای فرج مولا امام زمان(عج) به وظایف دینی و اخلاقی خود نیز به شکل زیبایی عمل می‌کنند در حقیقت هم در خود آمادگی برای ظهور حضرت را ایجاد کرده و هم با تبلیغ عملی سلوک نیک و سنت حسنهٔ امامان معصوم(ع) سبب ارشاد دیگران به سوی ایشان و آماده‌سازی بستر ظهور می‌شوند و این گونه به جرگهٔ منتظران واقعی می‌پیوندند.

طبق روایتی امام صادق(ع) از شیعیان درخواست می‌کند: «کونوا لنا زینا ولا تکونوا علینا شیناً...» (شیعیان) زینت ما باشید نه باعث ملامت و سرزنش ما... عمل به همین روایت توسط مدعی تشیع کافی است که بتوان نام یک منتظر واقعی را بر او نهاد؛ زیرا زمانی یک شیعه مایهٔ افتخار و زینت امامان معصوم(ع) به حساب می‌آید که علاوه بر عقاید و درون، رفتار و برونش را نیز پاک و زیبا گرداند و تحت هیچ شرایطی رضایت خود و غیر را بر رضای خداوند ترجیح ندهد. در چنین صورتی است که می‌توان امام زمان(عج) را نیز از خود خشنود ساخت و به یاری گرفتن از حضرت و یاری رساندن به ایشان نیز امید داشت. در نقلی از مرحوم آیت‌ا... بهجت در همین زمینه نیز چنین آمده است:

قطعا گناه کردن، مهم‌ترین علت محرومیت از عنایات امام زمان(عج) است، امام مهدی(عج) نیز در توقیع شریفشان به شیخ مفید می‌فرماید: «ما را از ایشان (شیعیان) چیزی محبوس نکرده است، مگر گناهان و خطاهایی که از ایشان به ما می‌رسد و ما آن را ناخوش می‌داریم و از ایشان نمی‌پسندیم.»

برویم تماشا

طبیبی که دردت را می‌یابد

اینجا کجاست که هم زائری و هم میهمان حس می‌کنی در خانه پدر خود قدم گذاشته‌ای؟ حس شیرین تناقض‌آمیزی که زیارت این مکان برایم دارد، حتما تا مدت‌ها در خاطرم خواهد ماند. با اینکه چند ساعت است که پشت ورودی مسجدالنبی نشسته‌ایم، هنوز زمان ورود خانم‌ها نشده است، توی کله‌ام پر از انتظار است. کفش‌هایم را درآورده‌ام، منتظر باز شدن درها هستم. با این همه آدمی که منتظرند تا برسند به دیدار قبر پیامبرشان مگر می‌شود مسابقه داد؟! تقریبا ناامیدم از رسیدن و در جست‌وجوی یافتن جای خوبی برای نماز خواندن. جمعیت زیاد است، چند نفر آن‌طرف‌تر دور هم نشسته‌اند، یکی از آن‌ها دارد برای دختر جوانی حرف می‌زند و توضیح می‌دهد: «پیامبر ما کسی است که علی(ع) درباره‌اش می‌گوید: «طبیب الدوار و بالطبه»؛ طبیبی که به دنبال دردها می‌گردد، طبیبی که نمی‌ماند تا دردمند به سراغش بیاید، خودش دردت را می‌شناسد و می‌آید تا درمانش کند. پیامبری که طبیب دردهای انسانی است، طبیب اخلاق است و طبیب روح‌های دردمند است. نه از آن دکترها که مجبور باشی بروی و توی مطبش ساعت‌ها منتظر بمانی، او خود دنبال دردت می‌آید و دلت را شفا می‌دهد، حالا هر کجای این دنیا که باشی.» اشک در چشمانم جمع می‌شود، به دردهایم فکر می‌کنم به دردهایی که اصلا نمی‌دانم کجای وجودم هستند، اما هستند و چشم ظاهر بین من نمی‌بیندشان، سلام مجددی به پیامبر(ص) می‌دهم، هنوز درها باز نشده است، در دلم می‌گویم ای مولا و پدر من درد مرا، حتی دردهایی که نمی‌دانم را تو درمان کن، درد دیگر ندیدن این حرم را چگونه تحمل کنم؟ درد دوری و دلتنگی روزهای آتی مرا هم دوا کن، به من سعادت زیارت دوباره‌ات را بده، درها را باز می‌کنند، کفش‌هایم را پرت می‌کنم و می‌دوم به سمتش، به سمت طبیب الدوار و بالطبه... پرواز می‌کنم...

بردار و بخوان

محبوب من

کتاب «محبوب من» نوشته‌ای است با رویکردی تاریخی به زندگی پیامبر اسلام(ص). «نرجس شکریان فرد» به عنوان یک مرید در برابر مراد خودش از ویژگی‌ها و صفات ایشان نوشته است. هر بخش کوتاه کتاب آموزه‌ای است برای انسان که در هر لحظه در معرض لغزش‌های فردی و اجتماعی است.

کتاب با بیان عطوفت پیامبر(ص) نسبت به فرزندان دختر و پسر و گفته‌های شیرینش نسبت به تکریم آنان شروع می‌شود و با بیان اتفاقات روز تولد پیامبر(ص) از خشک شدن دریاچه ساوه، لرزش کاخ کسری و... ادامه می‌یابد. نویسنده با گزینش مهم‌ترین اتفاقات زندگی پیامبر(ص) سعی کرده است تا توصیفی از حیات رسول خدا(ص) ارائه دهد و به صورت مختصر چراغ‌های مسیریابی را برای خوانندهٔ مشتاق روشن کند. این اثر توسط نشر عهد مانا در ۹۲ صفحه چاپ و منتشر شده است.

یادداشت

ای شیعیان زینت ما باشید

دکتر سیده جمیله هاشم نیا
پژوهشگر دینی

یکی از بزرگ‌ترین نعمت‌های خداوند که کمال لطف و عنایتش را به بندگان خود نمایان می‌سازد، اعطای ستارگان هدایتش به بشریت است؛ همان‌ها که پاک و منزه از هر صفت ناپسند، آراسته به صفات شایسته و ناب انسانی و واسطهٔ فیض الهی‌اند. ایشان که به یاری حق تعالی و انتخاب بهترین روش و منش و رفتار و پرهیز از هرگونه زشتی و پلیدی در زندگی خود به کمال انسانیت دست یافته‌اند، بهترین و پاک‌ترین ظرف برای دریافت برکت‌ها و نعمت‌ها و رحمت‌های الهی و اعطای آن به دیگر مخلوقات به‌ویژه اشرف آن‌ها هستند. این نیک‌سیرتان و پاک‌سرشتان که یا پیامبرانند یا امامان، در حقیقت حجت خداوند روی زمین هستند. واژه «حجت» در لغت عرب به معنای دلیل و برهان و چیزی است که به وسیله آن پیروزی در مقابل خصم حاصل می‌شود. وجود این انسان‌های پاک در میان نوع بشر حاکی از وجود ظرفیت لازم در هر انسانی برای رسیدن به کمال و مدارج والای انسانی است. در حقیقت حضور حجت خدا بر روی زمین در هر عصر و زمانی هم ذاتش دلیل و برهانی است بر وجود استعداد و آمادگی نوع انسان‌ها در رسیدن به کمالات برتر و هم عملش در ارشاد و هدایتگری بشر به نیکوترین مسیر، حجتی است کامل که عذر و بهانهٔ بی‌خبری را از هر بهانه‌جویی می‌گیرد. بر اساس روایتی از امام باقر(ع) زمین تا روز قیامت از حجت خالی نمی‌ماند. (کمال الدین و تمام النعمه، جلد ۱، صفحه ۲۳۳)

در عصر حاضر امام زمان(عج) آن حجت به کمال رسیدهٔ خداوند مهربان است که واسطهٔ رساندن فیض الهی برای تمام بشریت؛ اگرچه به میزان ظرفیت آن‌هاست. آنچه در این مجال بیانش ضروری به نظر می‌رسد آن است که از افسوسی عظیم پرده‌برداری شود و آن غفلت و نبود معرفت و شناخت لازم و کافی از این واسطهٔ بزرگ و عظیم فیض الهی است که به نظر می‌رسد غیبت حضرتش با نبود معرفت و غفلت بشریت رابطهٔ دو سویه دارد؛ یعنی نبود معرفت لازم نسبت به حضرت(عج) و غفلت بشر از ایشان و بروز نیافتن تمایل و استعداد به ظهور حضرت سبب طولانی شدن غیبت امام(عج) شده و از طرفی نیز غیبت طولانی ایشان سبب غفلت و ناامیدی عده‌ای دیگر، که البته این هر دو سو با بیداری و روشنگری و کسب آمادگی بشر برای ظهور حضرتش رفع شدنی خواهد بود. آنگاه که شیعیان همراه با دعای قلبی خود برای فرج مولا امام زمان(عج) به وظایف دینی و اخلاقی خود نیز به شکل زیبایی عمل می‌کنند در حقیقت هم در خود آمادگی برای ظهور حضرت را ایجاد کرده و هم با تبلیغ عملی سلوک نیک و سنت حسنهٔ امامان معصوم(ع) سبب ارشاد دیگران به سوی ایشان و آماده‌سازی بستر ظهور می‌شوند و این گونه به جرگهٔ منتظران واقعی می‌پیوندند.

طبق روایتی امام صادق(ع) از شیعیان درخواست می‌کند: «کونوا لنا زینا ولا تکونوا علینا شیناً...» (شیعیان) زینت ما باشید نه باعث ملامت و سرزنش ما... عمل به همین روایت توسط مدعی تشیع کافی است که بتوان نام یک منتظر واقعی را بر او نهاد؛ زیرا زمانی یک شیعه مایهٔ افتخار و زینت امامان معصوم(ع) به حساب می‌آید که علاوه بر عقاید و درون، رفتار و برونش را نیز پاک و زیبا گرداند و تحت هیچ شرایطی رضایت خود و غیر را بر رضای خداوند ترجیح ندهد. در چنین صورتی است که می‌توان امام زمان(عج) را نیز از خود خشنود ساخت و به یاری گرفتن از حضرت و یاری رساندن به ایشان نیز امید داشت. در نقلی از مرحوم آیت‌ا... بهجت در همین زمینه نیز چنین آمده است:

قطعا گناه کردن، مهم‌ترین علت محرومیت از عنایات امام زمان(عج) است، امام مهدی(عج) نیز در توقیع شریفشان به شیخ مفید می‌فرماید: «ما را از ایشان (شیعیان) چیزی محبوس نکرده است، مگر گناهان و خطاهایی که از ایشان به ما می‌رسد و ما آن را ناخوش می‌داریم و از ایشان نمی‌پسندیم.»

برویم تماشا

طبیبی که دردت را می‌یابد

اینجا کجاست که هم زائری و هم میهمان حس می‌کنی در خانه پدر خود قدم گذاشته‌ای؟ حس شیرین تناقض‌آمیزی که زیارت این مکان برایم دارد، حتما تا مدت‌ها در خاطرم خواهد ماند. با اینکه چند ساعت است که پشت ورودی مسجدالنبی نشسته‌ایم، هنوز زمان ورود خانم‌ها نشده است، توی کله‌ام پر از انتظار است. کفش‌هایم را درآورده‌ام، منتظر باز شدن درها هستم. با این همه آدمی که منتظرند تا برسند به دیدار قبر پیامبرشان مگر می‌شود مسابقه داد؟! تقریبا ناامیدم از رسیدن و در جست‌وجوی یافتن جای خوبی برای نماز خواندن. جمعیت زیاد است، چند نفر آن‌طرف‌تر دور هم نشسته‌اند، یکی از آن‌ها دارد برای دختر جوانی حرف می‌زند و توضیح می‌دهد: «پیامبر ما کسی است که علی(ع) درباره‌اش می‌گوید: «طبیب الدوار و بالطبه»؛ طبیبی که به دنبال دردها می‌گردد، طبیبی که نمی‌ماند تا دردمند به سراغش بیاید، خودش دردت را می‌شناسد و می‌آید تا درمانش کند. پیامبری که طبیب دردهای انسانی است، طبیب اخلاق است و طبیب روح‌های دردمند است. نه از آن دکترها که مجبور باشی بروی و توی مطبش ساعت‌ها منتظر بمانی، او خود دنبال دردت می‌آید و دلت را شفا می‌دهد، حالا هر کجای این دنیا که باشی.» اشک در چشمانم جمع می‌شود، به دردهایم فکر می‌کنم به دردهایی که اصلا نمی‌دانم کجای وجودم هستند، اما هستند و چشم ظاهر بین من نمی‌بیندشان، سلام مجددی به پیامبر(ص) می‌دهم، هنوز درها باز نشده است، در دلم می‌گویم ای مولا و پدر من درد مرا، حتی دردهایی که نمی‌دانم را تو درمان کن، درد دیگر ندیدن این حرم را چگونه تحمل کنم؟ درد دوری و دلتنگی روزهای آتی مرا هم دوا کن، به من سعادت زیارت دوباره‌ات را بده، درها را باز می‌کنند، کفش‌هایم را پرت می‌کنم و می‌دوم به سمتش، به سمت طبیب الدوار و بالطبه... پرواز می‌کنم...

بردار و بخوان

محبوب من

کتاب «محبوب من» نوشته‌ای است با رویکردی تاریخی به زندگی پیامبر اسلام(ص). «نرجس شکریان فرد» به عنوان یک مرید در برابر مراد خودش از ویژگی‌ها و صفات ایشان نوشته است. هر بخش کوتاه کتاب آموزه‌ای است برای انسان که در هر لحظه در معرض لغزش‌های فردی و اجتماعی است.

کتاب با بیان عطوفت پیامبر(ص) نسبت به فرزندان دختر و پسر و گفته‌های شیرینش نسبت به تکریم آنان شروع می‌شود و با بیان اتفاقات روز تولد پیامبر(ص) از خشک شدن دریاچه ساوه، لرزش کاخ کسری و... ادامه می‌یابد. نویسنده با گزینش مهم‌ترین اتفاقات زندگی پیامبر(ص) سعی کرده است تا توصیفی از حیات رسول خدا(ص) ارائه دهد و به صورت مختصر چراغ‌های مسیریابی را برای خوانندهٔ مشتاق روشن کند. این اثر توسط نشر عهد مانا در ۹۲ صفحه چاپ و منتشر شده است.

آیه

و کسی که چیزی از اعمال صالح را انجام دهد، خواه مرد باشد یا زن، در حالی که ایمان داشته باشد، چنان کسانی داخل بهشت می‌شوند.

سوره نساء، آیه ۱۲۴
ترجمه آیت‌ا... مکارم شیرازی

حدیث

محبوب‌ترین شما در نزد خدا، خوش‌اخلاق‌ترین شماست.

پیامبر اکرم(ص)
مجمع‌البیان، ج۱۰، ص ۸۷

خدمت‌رسانی به زائر افتخار ماست

دعوت آیات عظام از مردم برای مشارکت در میزبانی از زائران حضرت رضا(ع)

برای ما مشهدی‌ها، روزهای پایانی ماه صفر سوای روزهای دیگر سال است. روزهایی است که با ورق خوردن هر برگ تقویم، به سالروز شهادت صاحب شهر و دیارمان نزدیک‌تر می‌شویم. شهادت مولایی که همه مشهدی‌ها او را صاحب‌خانه اصلی شهرشان می‌دانند و این واقعیت را که این خاک به لطف حضور ایشان، نام پیدا کرده و در نقشه دنیا نشانی یافته است؛ انکارناپذیر است. به همین دلیل عجیب نیست که در کنار تدارک موکب‌های عزاداری و برافراشتن پرچم عزای رضوی، در پی تأمین ضروریات آسایش زائران صاحب‌خانه اصلی‌شان باشند و در خانه‌هایشان را روی میهمان از راه رسیده باز کنند. پویش هم‌محله‌ای امام رضا(ع) سعی دارد در بخش‌های مختلف، اسکان، حمل و نقل، نذورات و موکب‌داری این قدم‌های عاشقانه را سامان دهد. به سراغ علما و بزرگان رفته‌ایم تا نظر ایشان را بدانیم.

علاقه‌مندان به شرکت در این پویش می‌توانند با مراجعه به آدرس www.zaer.masjedona.ir جهت ثبت‌نام اقدام نمایند.

جهاد پربرکت زنان

آیت‌ا... علم‌الهدی

پویش «هم محله‌ای امام رضا(ع)» مصداق بارز جهاد اجتماعی زنان خراسانی است، بانوان فعال در عرصه اجتماعی و فرهنگی با راه‌اندازی و حمایت از این پویش وارد عرصه جهاد امام رضایی شده‌اند. مجاهدت زنان جهادگر و انقلابی، حرکت اصلی این پویش است... تلاش کنید تا در شأن ساحت امام رضا(ع) بتوانیم به زائران این امام همام خدمت‌رسانی کنیم و شاهد بی‌سرپناهی حتی یک زائر در شهر مشهدالرضا(ع) نباشیم.

زیارتی توأم با آسایش و آرامش

حجت‌الاسلام والمسلمین مروی

امیدواریم مجموعه اقدامات دولت و آستان قدس در کوتاه‌مدت موجب ارائه خدمات هر چه شایسته‌تر به زائران به‌ویژه در دهه پایانی ماه صفر و در بلندمدت به فراهم آوردن زیرساخت‌های لازم برای زیارتی ارزان و توأم با آسایش و آرامش برای زائران در مشهد منجر شود. آستان قدس وظیفه خود می‌داند در حد مقدورات به کمک دستگاه‌های اجرایی بیاید که در حوزه زائر مسئولیت مستقیم دارند، همه امکانات خود را به میدان آورد.

خشنودیم که خادمیم

آیت‌ا... جعفر سیدان

رسیدگی به امور زائران و مجاوران حضرت رضا علیه‌السلام با برخورداری از اخلاق حسنه باعث خشنودی خداوند متعال و ائمه معصومین(ع) خواهد شد و این تکلیف افتخار ماست و باید برای این موضوع خشنود باشیم. هرچه مردم با ائمه معصوم بیشتر محشور شوند، زمینه دینداری و خوبی آن‌ها بیشتر خواهد بود.

خدمت به زائر احیای امر امام(ع) است

آیت‌ا... سیدمحمد مدرسی‌یزدی

در روایات متعدد آمده است که ائمه فرمودند: «امر ما را زنده کنید.» زنده کردن امر ائمه اسلوب‌های مختلفی می‌تواند داشته باشد و خدمات‌رسانی به زائران یکی از راه‌های احیا و زنده کردن این سخن ائمه است. با اجرای پویش هم محله‌ای امام رضا(ع) می‌توان تمام و کمال در خدمت زائران بود.

میزبانی مزین به اخلاق حسنه

آیت‌ا... اشرفی شاهرودی

با توجه به حضور زائران در این ایام، مسئله پذیرایی از زائران و مجاوران در موضوع‌های مختلف خدمت‌رسانی باید همراه با توصیه‌های دینی و امر به معروف و نهی از منکر در برخورداری از اخلاق حسنه باشد تا مورد رضایت و عنایت خداوند و لطف معصومین(ع) قرار گیرند. باید خدمتگزاری برای زائران به درستی و بدون کاستی، برنامه‌ریزی و انجام شود.

خدمت بدون خستگی

آیت‌ا... مهدی مروارید

انسان باید همواره در پیشگاه خداوند، خود را بدهکار و مقصر بداند و شکرگزار نعمت‌هایی باشد که خداوند بر او ارزانی داشته است و با این دیدگاه هیچ‌گاه از خدمت به خلق احساس خستگی نخواهد کرد.

همه ما هم محله امام رضا علیه‌السلام هستیم و تا حد امکان باید خدمتگزار زائران این امام رئوف باشیم و به این موضوع نیز افتخار کنیم.

خدمتی که مشمول دعای امام زمان(عج) می‌شود

آیت‌ا... شیخ رجبعلی رضازاده

خدمت در دستگاه ائمه معصومین(ع) و احیای مکتب تشیع، مشمول رحمت خداوند خواهد شد و باید به نحوی حرکت کنیم که مشمول دعای امام زمان(عج) قرار بگیریم. حرکت در راستای زنده کردن و ترویج مکتب اهل‌بیت(ع) باعث خشنودی خداوند و ائمه معصومین خواهد شد و باید خداوند را شاکر باشیم که در چنین مسیری قدم برداشته‌ایم.

خنده و گریه عشاق ز جایی دگر است

بررسی ویژگی‌های برجسته پیامبر اکرم(ص) به مناسبت دهه آخر صفر

گلناز حکمت

گفت‌وگو

به مناسبت نزدیک شدن به ایام رحلت پیامبر(ص) خوب است درباره ویژگی‌های برجسته پیامبر اکرم(ص) و آیاتی که در قرآن کریم درباره حزن و اندوه ایشان یا خطاب به ایشان آمده است بیشتر بدانیم. در گفت‌وگو با حجت‌الاسلام یوسفی به بارزترین ویژگی شخصیت پیامبر(ص) یعنی رحمه‌للعالمین بودن ایشان اشاره شده است.

● پیامبر در چه زمان‌هایی و تحت تأثیر چه مواردی دچار حزن و اندوه می‌شدند؟ و خداوند در قرآن چه واکنشی مقابل آن نشان داده است؟

دلیل حزن پیامبر در قرآن در چند جا این گونه ذکر شده است؛ ایمان نیاوردن مردم، تغییر نیافتن ایشان و رفتن مردم در راه و مسیر اشتباه پیشینیان؛ بنابراین در سوره آل عمران آیه ۱۷۵ گفته شده است: « از آن‌ها نترسید! و تنها از من بترسید اگر ایمان دارید!» اینکه خداوند عالم چطور با این غم پیامبر(ص) رفتار می‌کرده جالب است. خداوند در سوره یونس می‌گوید: «سخن آنان تو را ناراحت نکند. عزت تماما برای خداست و او شنونده آگاه است.» سوره یونس ۶۵. این مدل غم‌های پیامبر(ص) جنس و نوع غمشان با نوع و جنس اندوه و غم دنیا متفاوت است، از این جهت کسانی که به پیامبر اکرم(ص) نزدیک می‌شوند و قرابت پیدا می‌کنند نیز جنس غم‌هایشان متفاوت می‌شود، همان‌طور که حافظ می‌گوید: خنده و گریه عشاق ز جایی دگر است؛ یعنی دلیل اندوه و شادی در انسان، با تفاوت در جه ایمانی‌اش دچار تغییر می‌شود. از دغدغه‌های دنیای روزمره به دغدغه‌هایی برای امت اسلامی و جامعه اسلامی تغییر می‌کند، در مواردی که در قرآن ذکر شده است. خدای متعال به پیامبرش می‌گوید: «ولا یحزنک؛ غمگین مباش. شتاب ورزیدن برخی در کفر تو را اندوهگین نسازد. آنان به خداوند آسیبی نمی‌رسانند.» سوره آل عمران: ۱۷۵

پیامبر(ص) بعدها در مدینه هم این احساس را همچنان نسبت به نفاق ورزیدن جمعی از به ظاهر مؤمنان داشت: «یَا أَیُّهَا الرَّسُولُ لاَ یَحْزُنْکَ؛ قلب آن‌ها ایمان نیاورده، تو را اندوهگین نسازند.» سوره مائده: ۴۱

در جای دیگری باز هم خداوند از اینکه محمد(ص) از روی تأسف به خاطر ایمان نیاوردن مردم نزدیک است جانش را از دست بدهد، اظهار نگرانی کرده است: «شاید اگر به این سخن ایمان نیاورند، خویشتن را به خاطرشان از اندوه هلاک سازی.» سوره کهف: ۶

دلیل اندوه و شادی در انسان با تفاوت درجه ایمانی‌اش دچار تغییر می‌شود. از دغدغه‌های دنیای روزمره به دغدغه‌هایی برای امت اسلامی و جامعه اسلامی تغییر می‌کند

خداوند در واقع این موارد را برای ما می‌گوید، برای من و شما می‌گوید که ای مردم، شما این چنین پیامبری داشتید که حاضر است از همه چیزی که دارد حتی جانش بگذرد تا شما زندگی خودتان را تغییر بدهید، رویه خودتان را عوض کنید. برای شما این قدر غصه می‌خورد. در واقع خداوند با این جملات درباره پیامبر به ما تذکر می‌دهد و می‌خواهد ما درباره پیامبر(ص) به شناخت برسیم.

● تکلیف ما در مقابل آموزه‌های پیامبر اسلام چیست؟ و برای جلب رضایت ایشان چه اعمالی باید انجام بدهیم؟

تکلیف ما نسبت به پیامبر و اولیای خدا بر اساس آنچه در قرآن آمده است تبعیت است. در آیه ۱۱۰ سوره کهف آمده است؛ «قُلْ إِنَّما أَنَا بَشَرٌ مِثْلُکُمْ یوحی إِلَی»؛ اگر شما دوست دارید خدا و اولیای خدا را، تکلیف بعد از محبت؛ تبعیت است. باید به اندازه‌ای در زندگی خودمان این تبعیت اتفاق بیفتد که شبیه به ایشان شویم. در اندازه وسع وجودی خودمان البته تجلی پیدا کند و آیینه‌ای از اولیای خدا شویم. این متجلی شدن و دیده شدن اولیای خدا در آیینه وجود ما از آثار تبعیت است.

● پیامبر اکرم(ص) چه دشواری‌هایی در راه انجام رسالتشان داشتند و بار سختی‌های رسالت و تبلیغ دین را چگونه تحمل می‌کردند؟

مدل صبر پیامبر اکرم(ص) بر انواع و اقسام اذیت و آزارهای امت از آگاهی ایشان بر تفاوت‌های مشرب و نوع فکر افراد بوده است، اینکه آن فرد از چه خانواده، طرز تفکر و بستر فرهنگی به جامعه وارد می‌شود و با پیامبر مواجهه پیدا می‌کند؛ بنابراین آن فردی که در جامعه ایمانی پا نمی‌گذارد مؤمن نمی‌شود، با آن فردی که در جامعه ایمانی وارد شده است و می‌خواهد مؤمن باشد و بعد از آن گاهی مواقع دچار نواقص و لغزش‌هایی می‌شود متفاوت است. پیامبر اکرم(ص) به این نوع تفاوت افراد واقف است. به تعبیر امام هشتم(ع) اگر مردم می‌دانستند که خدای متعال چه درجه‌ای از ایمان و معرفت به مردم داده است، هیچ کس هیچ کسی را ملامت نمی‌کرد.

اگر بپذیریم که خداوند به هر کسی درجه ایمانی، بهره از هوش و درک و معرفت متفاوتی داده است، این همه یکدیگر را قضاوت نمی‌کردیم و این شناخت نداشتن از یکدیگر ما را کم صبر می‌کند. در سوره نساء آمده است: «یَا أَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا، آمِنُوا.... ای مؤمنان! بر ایمان خود ثابت و ماندگار باشید، و بر آن بیفزایید.» آیه ۱۳۶. یعنی اولیای خدا به این تفاوت درجات آگاهی دارند، سختی و آزار می‌بینند؛ اما دلیل تحملشان بر این اذیت‌ها این است که می‌دانند این انسان‌ها کم کم رشد می‌کنند و باید پای این درجات ایمانی ضعیف آن‌ها ایستاد تا بنیان‌های فکری ایشان قوی شود و به آگاهی برسند و دست از کفران خود بردارند.